

Dosarul nr.2r-813/21
2-20139562-01-2r-17122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vasilache)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, O. Cojocaru)

DECIZIE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru împotriva lui Victor Șamșurin cu privire la decăderea din drepturile părintești,

împotriva încheierii din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea lui Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina cu privire la repunerea în termenul de apel și s-a restituit apelul declarat de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, ca fiind înaintat în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 06 noiembrie 2020, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Șamșurin, solicitând decăderea din drepturile părintești a lui Victor Șamșurin.

Prin hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru și s-a decăzut Victor Șamșurin din drepturile părintești asupra copilului XXXXX.

La 26 mai 2021, Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termen a cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

La 30 august 2021, prin intermediul poștei (f.d.72), Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, a depus o cerere separată cu privire la repunerea în termen a cererii de apel.

Prin încheierea din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, cu privire la repunerea în termen și s-a restituit ca fiind depus în afara termenului legal apelul declarat de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, împotriva hotărârii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 29 noiembrie 2021, prin intermediul poștei (f.d.85), Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, soluționând prin decizie problema respectivă prin emiterea unei încheieri de repunere în termen a cererii de apel, constatarea încălcării drepturilor prevăzute de art. 6 CEDO.

În motivarea recursului s-a invocat că, la contestarea cu apel a hotărârii primei instanțe, a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, motivând că nu a cunoscut despre examinarea cauzei, fiind plecat cu traiul în Federația Rusă. La fel, a comunicat că, din anul 2020 nu a vizitat Republica Moldova și a nu a primit nicio informație despre examinarea cauzei. La materialele cauzei este anexat răspunsul ASP, Departamentul înregistrare și evidență a populației, Direcției generale acte de identitate, conform căruia la data de 24 iulie 2015 a fost radiat de la evidență, din motivul emigrării autorizate în alt stat. Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru a cunoscut în care stat se afla, dar nu a fost înștiințat despre depunerea cererii de chemare în judecată. Ultima adresa cunoscută a fost str. XXXXX, mun. Chișinău.

Totodată, a menționat că avocatul numit de Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nu are drepturile depline pentru acordarea asistenței juridice, mandatul nu a fost semnat și toate drepturile lui în proces civil nu au transmise avocatului. Astfel, i-au fost încălcate drepturile procesuale de acces liber la justiție, la un proces echitabil și pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. În cazul în care nu a participat la proces personal și nu a fost reprezentat cu forță de un avocat din oficiu, precum și cu citarea publică, are dreptul la repunerea în termen, având în vedere că a dovedit că nu a cunoscut despre procesul existent. Avocatul din oficiu nu a avut drepturile prevăzute la art. 81 Cod de procedură civilă, inclusiv pentru depunerea cererii de apel. Or, a avut în mod forțat un reprezentant în proces care nu a avut drepturile pentru apărarea sa și, în plus, prezentarea unui avocat din oficiu fără împuternicirii l-a lipsit de dreptul de a ataca hotărârea.

Partea recurenta a afirmat că, prin hotărârea atacată, a fost lipsit de unul dintre drepturile importante, dreptul părintesc, or, nu s-a refuzat din drepturile sale părințești, nu a fost împotriva ca sora lui să adopte fiul.

Cu referire la prevederile art. 5 Cod de procedură civilă, a declarat că, i-a fost încălcat dreptul de acces liber la justiție, a pierdut dreptul la apel. Instanța de apel examinând cererea cu privire la repunerea în termen, nu a luat în considerare faptul că prin încheierea atacată, prin care i-a fost refuzat repunerea în termen, a fost încălcat dreptul prevăzut la art. 20 din Constituția RM.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului la 17 decembrie 2021, conform scrisorii de însoțire (f.d.87) și a fost recepționată de către intimat la 22 decembrie 2021, conform avizului de recepție (f.d.89).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 26 octombrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 29 noiembrie 2021, prin intermediul poștei (f.d.85).

Materialele cauzei atestă expedierea copia încheierii instanței de apel către părți prin scrisoarea de însoțire datată cu 24 noiembrie 2021 (f.d.78), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către partea recurentă. Din textul recursului se deduce că, avocatul Lada Grișina a luat cunoștință la data de 23 noiembrie 2021 de încheierea instanței de apel de pe portalul instanței. Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că, dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru împotriva lui Victor Șamșurin cu privire la decăderea din drepturile părintești, a fost pronunțat la 26 februarie 2021 (f.d.51).

Hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel de către Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, la data de 26 mai 2021 (f.d.60).

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 26 octombrie 2021, a respins cererea depusă de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, cu privire la repunerea în termen și a restituit ca fiind depus în afara termenului legal apelul declarat de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina, împotriva hotărârii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.75-77).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii depuse de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina cu privire la repunerea în termen a apelului împotriva hotărârii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu restituirea apelului ca fiind declarat în afara termenului legal, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de

instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În temeiul art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

La caz, Colegiul reiterează că, dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 26 februarie 2021 (f.d.51), însă cererea de apel a fost depusă la 26 mai 2021 de către Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina (f.d.60).

Având în vedere prevederile art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, conform cărora termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, Colegiul reține constatarea instanței de apel precum că nu este justificată omiterea termenului, iar afirmația invocată în susținerea cererii nu constituie temei de repunere, în situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 26 februarie 2021.

Iar în conformitate cu art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În context, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că încheierea din 09 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, precum și cererea de chemare în judecată cu anexele, au fost expediate în adresa pârâtului și au fost recepționate la 23 noiembrie 2020, conform avizului de recepție (f.d.23).

Cu referire la argumentul recurentului precum că, la 24 iulie 2015 a fost radiat de la evidența, din motivul emigrării autorizate în alt stat, Colegiul notează că, într-adevăr că, informația eliberată de Agenția Servicii Publice atestă că, Victor Șamșurin a fost înregistrat la domiciliul pe adresa: str. XXXXX, mun.Chișinău, iar la 24 iulie 2015 a fost radiat de la evidență, din motivul emigrării autorizate în alt stat (f.d.14).

Colegiul reține argumentele recurentului precum că a emigrat în alt stat, dar, totodată, accentuează și faptul că, recurentul declarând recurs, prin intermediul avocatului Lada Grișina, în partea introductivă a cererii de recurs a indicat adresa pentru corespondență în Republica Moldova ca fiind str. XXXXX, mun.Chișinău (f.d.79), de altfel, adresă la care au fost comunicate actele procedurale de către prima instanță, aspect reliefat *supra*.

Mai mult, această adresă a fost indicată în apelul nemotivat (f.d.60), precum și în cererea de repunere în termenul de apel (f.d.67), ca fiind adresa de corespondență a lui Victor Șamșurin pe teritoriul Republicii Moldova.

De altfel, în avizul de recepție (f.d.23) care atestă recepționarea corespondenței expediată recomandat pe numele lui Victor Șamșurin de către prima instanță, lipsesc anumite mențiuni referitor la refuzul de a primi corespondența adresată lui Victor Șamșurin, deoarece ultimul nu s-ar afla la adresa respectivă și nu poate fi recepționată corespondența sau alte motive care ar justifica refuzul de a primi trimiterea poștală.

În conformitate cu art. 105 alin. (6) Cod de procedură civilă, dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citația sau înștiințarea o va înmâna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

Odată ce însuși apelantul/recurentul Victor Șamșurin a indicat adresa din mun.Chișinău, str. XXXXX, atât la declararea apelului, cât și a recursului, ca fiind adresă de corespondență pe teritoriul Republicii Moldova, se impune concluzia că pârâtul/recurentul a cunoscut de existența litigiului. Or, persoana care a recepționat la adresa din mun.Chișinău, str. XXXXX, corespondența pe numele lui Victor Șamșurin, urma a-i comunica ultimului.

Referitor la alegerile recurentului precum că avocatul desemnat din oficiu nu avea împuternicirile acordate și contrasemnate de el, în sensul art. 81 Cod de procedură civilă și era lipsit de dreptul de a ataca hotărârea judecătorească, Colegiul menționează că, într-adevăr avocatul Ghenadie Bajurean, desemnat pentru a-i acorda lui Victor Șamșurin în cauza civilă dată asistență juridică, la solicitarea instanței de judecată, de către Oficiul teritorial Chișinău al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, în baza deciziei nr. 2353/ACC din 23/12/2020 privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat (f.d.33), nu avea inserate pe versoul mandatului avocațial Seria MA nr. 1542165 din 21 ianuarie 2021 (f.d.37) împuternicirile în temeiul art. 81 Cod de procedură civilă, care urmau a fi contrasemnate de Victor Șamșurin.

Însă, în condițiile în care corespondența destinată lui Victor Șamșurin, expediată la adresa din mun.Chișinău, str. XXXXX, a fost recepționată, se impune concluzia precum că Victor Șamșurin a cunoscut despre existența litigiului și a avut posibilitatea personal sau prin intermediul unui avocat împuternicit de el însuși de a contesta în termen hotărârea primei instanțe.

De altfel, recurentul nu aduce anumite argumente referitor la recepționarea corespondenței destinate lui de către o altă persoană, or, însuși recurentul indică adresa dată ca fiind adresa de corespondență pe teritoriul Republicii Moldova, ceea ce denotă că persoana care primește trimiterea poștală pe numele lui Victor Șamșurin, le comunică ultimului.

În altă ordine de idei, Colegiul relevă că, la caz, s-a realizat citarea publică a pârâtului în conformitate cu art. 108 Cod de procedură civilă.

Colegiul accentuează și faptul că de către recurent, deși, s-a indicat că se află în Federația Rusă unde locuiește, adresa dată nu a fost comunicată instanței nici de către persoana care a recepționat corespondența pe numele său și nici de însuși Victor Șamșurin.

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind irelevante argumentele recurentului precum că nu a cunoscut de existența litigiului, or, în temeiul art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară, iar, la caz, avizul de recepție anexat la dosar atestă recepționarea la data de 23 noiembrie 2021 a corespondenței destinate lui Victor Șamșurin.

Drept urmare, nu poate fi reținut în justificarea omiterii termenului de contestare argumentul recurentului redat în cererea de repunere în termenul de apel (f.d.67) precum că a aflat întâmplător la 30 aprilie 2021 de cauza examinată de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cu privire la decăderea din drepturile părintești, de la notar, ca urmare a plasării informației pe pagina web a Camerei Notariale.

În consecință, Colegiul conchide că, instanța de apel corect a reținut că afirmațiile apelantului nu constituie temei de repunere în termenul de apel.

Argumentele aduse în recurs, la fel, nu pot fi reținute în justificarea omiterii termenului pentru declararea apelului.

Or, neconformarea de către apelantul/recurentul prevederilor legale nu poate fi pusă pe seama instanței, în situația în care nu este exclusă obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De asemenea, Colegiul iterează că, părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CEDO.

Jurisprudența constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

Adițional, Colegiul evidențiază că, recurentul nu a prezentat probe concludente în confirmarea imposibilității contestării actului de dispoziție judecătorească în interiorul termenului prevăzut de lege, or, legiuitorul a indicat expres că repunerea în termen este admisă în cazul omiterii termenului din motive întemeiate.

Odată ce legiuitorul a stabilit un termen strict de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii pentru exercitarea căii de atac-apelul, apelantul/recurentul nu a avut decât obligația de a se conforma acestui termen.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână

până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Respectiv, Colegiul apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termenul de apel, care a determinat restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, având în vedere depunerea acesteia în afara termenului legal.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art.13 CEDO, Colegiul relevă că, circumstanțele relatate denotă că apelantul/recurent și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul instituit de legiuitor.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Victor Șamșurin, reprezentat de avocatul Lada Grișina.

Se menține încheierea din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Centru împotriva lui Victor Șamșurin cu privire la decăderea din drepturile părintești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat